



STAPPENPLAN VERDUURZAMING TUSSENWONING 1973 BLOEMENBUURT

Opgesteld door Wouter van Wijk
Wouter.vanwijk@energiesamenfoodvalley.nl

7-6-2023

Inhoud

1.	GEGEVENS WONING	2
2.	STAPPENPLAN VERDUURZAMING	3
3.	MOGELIJKE MAATREGELEN	4
3.1.	OVERZICHT	4
3.2.	ISOLATIE.....	5
3.3.	VERWARMING EN WARM TAPWATER	6
3.4.	LAGE TEMPERATUURVERWARMING	7
3.5.	VENTILATIE	7
3.6.	ZONNEPANELEN EN OPSLAG	7
3.7.	KOKEN.....	7
4.	BIJLAGEN	9
4.1.	STAPPEN VOOR 50 GRADEN TEST	9
4.2.	FINANCIERING	9
4.3.	TOELICHTING BEREKENINGEN	9
4.4.	DISCLAIMER.....	10
4.5.	ALGEMENE INFORMATIE OVER VERDUURZAMEN	11

Beste bewoner,

De Bloemenbuurt is aangewezen als één van de focuswijken voor isolatie in Ede. In deze wijken wil de gemeente gebiedsgericht stimuleren dat eigenaren isolatiemaatregelen voor hun woning nemen. Binnen een focuswijk wordt er gekozen voor clusters van vergelijkbare woningen, zodat er goed rekening gehouden kan worden met bewonerswensen en dat er efficiënt gewerkt kan worden.

Op de volgende bladzijde vindt u de algemene bouwkundige en installatietechnische kenmerken van een tussenwoning in de Bloemenbuurt.

Gevolgd door een overzicht van de mogelijk te nemen stappen (maatregelen). Die stappen kunt u volgordekelijk in de tijd, maar ook in één keer (laten) uitvoeren.

Het derde hoofdstuk geeft allereerst een totaaloverzicht de maatregelen: de indicatieve kosten en besparingen. Daarna komen per maatregel details aan bod die gebruikt kunnen worden voor het opvragen van offertes.

Heeft u nog vragen over dit rapport? Hulp nodig bij het verduurzamen van de woning, of de financiering hiervan?

Neem dan contact op met het **Energieloket Ede** | 0318-489321.

Of rechtstreeks met ondergetekende.

Met vriendelijke groet,

Wouter van Wijk



Wouter.vanwijk@energiesamenfoodvalley.nl



06 42414404

1. Gegevens woning

Woningtype: tussenwoning
Bouwjaar: 1973
Woonlagen: 2
Woonoppervlak: 64 m²
Soort dak: plat dak

Verwarming: cv-ketel
Verwarmde ruimtes: Begane grond
Tapwater: cv-ketel

Verwachte gasverbruik: 1.300 m³ / € 1.185 per jaar

Verwachte elektraverbruik: 2.400 kWh / € 960 per jaar

Bouwdeel huis	Eigenschappen
Begane grondvloer	Niet geïsoleerd
Voor- achtergevel	Niet geïsoleerd
Platte dak	Niet geïsoleerd
Kozijnen en beglazing (evt per ruimte)	Dubbel glas en houten kozijnen
Voor- en achterdeur	Niet geïsoleerde deuren
Infiltratie	Matige kierdichting en infiltratie
Ventilatiesysteem	Mechanische afvoer badkamer en keuken Natuurlijke toe- en afvoer

2. Stappenplan verduurzaming

De doelen van verduurzamen zijn:

- Het energieverbruik zoveel mogelijk te verlagen.
- Zo mogelijk van het aardgas af te gaan.
- Evenveel energie zelf proberen op te wekken als er verbruikt wordt.

Mogelijke stappen voor verduurzaming	
1	Pas alle mogelijke kleine energiebesparende maatregelen toe zoals kierdichting, radiatorfolie, waterzijdig inregelen (voor zover nog niet gedaan). Deze kunnen al tot meer comfort en besparing op aardgas leiden, zie ook milieucentraal.nl/energie-besparen/snelle-bespaartips
2	Installeren van ventilatie in de badkamer
3	Vervang het glas en waar nodig de kozijnen
4	Isoleer de spouwmuur
5	Isoleren van de vloer. Hierbij kunt u overwegen om vloerverwarming te laten installeren, hierdoor is uw vloer volledig toekomstbestendig en gaat het wooncomfort aanzienlijk omhoog.
6	Isoleren van het dak en/of de zoldervloer
7	Test of de woning warm blijft bij verwarming op lage temperatuur met behulp van de 50-graden test (zie bijlage 4.1)
8	Voor aardgasvrij ready : Een lucht/water warmtepomp toevoegen aan de bestaande cv-ketel Voor aardgasvrij verwarmen en warm tapwater zijn de opties: <ul style="list-style-type: none">• Een all-electric installatie• Aansluiting op het warmtenet
9	Om in de toekomst de mogelijkheid te creëren om van het gas af te kunnen dient u elektrisch te gaan koken, om extra warmteverlies te beperken kunt u ook een recirculatie afzuiging in de keuken laten installeren.
10	Plaats zonnepanelen als u voor een (hybride) warmtepomp kiest. Uw elektriciteitsverbruik zal dan namelijk toenemen.

Voor meer details, kosten en besparingen van deze maatregelen, zie het volgende hoofdstuk.

3. Mogelijke maatregelen

3.1. Overzicht

Voor deze woning is het volgende pakket aan maatregelen mogelijk, zie de volgende paragrafen voor meer details per maatregel. Bedragen inclusief btw en na aftrek van subsidies:

Maatregelen	Bedrag
Dakisolatie	€ 3.080
Spouwmuurisolatie	€ 1.000
Vloerisolatie	€ 1.080
Glasvervanging	€ 2.790
Zonnepanelen	€ 4.800
Elektrisch koken	€ 1.100
Totaal	€ 13.850
Indicatief nieuw energieverbruik	
0 kWh	€ 0 per jaar
800 m ³	€ 1.160 per jaar
CO ₂ besparing	1.800 kg per jaar
Besparing per jaar	€ 985

Voor verwarming en warm tapwater is er de keuze uit de volgende opties:

Optie	Waarde
Hybride warmtepomp	€ 3.500
Nieuw energieverbruik ^{*)}	
700 kWh	€ 280
500 m ³	€ 725
CO ₂ besparing	300 kg per jaar
Besparing per jaar	€ 155
Volledige (lucht-water) warmtepomp	€ 9.500
Nieuw energieverbruik ^{*)}	
2.200 kWh	€ 880 per jaar
0 m ³	€ 0
CO ₂ besparing	500 kg per jaar
Besparing per jaar	€ 280
Warmtenet	€ 9.200
Nieuw energieverbruik ^{*)}	
25 GJ	€ 1.200 per jaar

CO ₂ besparing	500 kg per jaar
Besparing per jaar	€ -40

*) Energieverbruik berekend na isolatiemaatregelen.

3.2. Isolatie

Het verwarmen en warm houden van een woning kost veel energie. Door de woning te isoleren is het mogelijk om veel energie te besparen. Door de woning te isoleren ben je goed voorbereid op een nieuwe vorm van verwarmen, heb je meer comfort in huis (minder vocht of schimmel) en bespaar je energie. De eerste stap voor veel woningen van vóór 1975 is dus isoleren. Daarna is de woning pas klaar voor de uiteindelijke overstap naar een duurzame energiebron. Bij isoleren zijn er globaal twee mogelijkheden:

1. Na-isoleren.
Dit is meestal goedkoper en de minst ingrijpende optie, je kunt tijdens de maatregelen in je woning blijven wonen. Hoeveel je kunt na-isoleren hangt van het bouwjaar af. Het levert minder energiebesparing op dan de volgende optie.
2. Volledige renovatie.
Dit is meestal duurder en de meest ingrijpende optie. Tijdens de renovatie kun je waarschijnlijk niet in je huis wonen. Renoveren kan bijvoorbeeld door het huis van buitenaf “in te pakken” met voorzetgevels en dakisolatie van buiten. Of van binnen te isoleren met voorzetwanden. Het doel is dan maximale energiebesparing te bereiken.

Dak	Waarde
Dakisolatie	RC 6m ² K/W
Oppervlakte	40 m ²
Bedrag	€ 107 per m ²
Subsidie (ISDE) ¹⁾	€ 30 per m ²
Bedrag na subsidie	€ 3.080
Gevel	
Spouwmuurisolatie	RC 1,6m ² K/W
Oppervlakte	20 m ²
Bedrag	€ 38 per m ²
Subsidie (ISDE) ¹⁾	€ 8 per m ²
Bedrag na subsidie	€ 1.000
Vloer	
Vloerisolatie	RC 4m ² K/W
Oppervlakte	40 m ²
Bedrag	€ 38 per m ²
Subsidie (ISDE) ¹⁾	€ 11 per m ²
Bedrag na subsidie	€ 1.080

Glas en kozijnen	
HR++ Glas	
Oppervlakte	15 m ²
Bedrag	€ 228 per m ²
Subsidie (ISDE) ¹⁾	€ 46 per m ²
Bedrag na subsidie	€ 2.790

3.3. Verwarming en warm tapwater

Een cv-ketel kan warm water voor het centrale verwarmingssysteem én warm tapwater voor keuken en badkamer leveren. Voor tapwater zijn ook (zonne)boilers mogelijk, deze werken dan al elektrisch.

Volledig elektrische oplossingen voor verwarmen en tapwater bestaan zowel in één systeem als gescheiden.

De opties voor deze woning zijn in onderstaande tabel opgenomen. Vermogen van de oplossing is berekend op basis van nieuw verbruik na isolatiemaatregelen.

Oplossing	Waarde
Hybride warmtepomp bij bestaande cv-ketel	4-6 kW vermogen
Bedrag	€ 6.000
Subsidie	€ 2.500
Bedrag	€ 3.500
Lucht-water warmtepomp¹⁾	4-6 kW vermogen
Bedrag	€ 12.500
Subsidie	€ 3.000
Bedrag	€ 9.500
Warmtenet	
<i>De mogelijkheden en kosten van aansluiting op het Edese warmtenet zijn op dit moment onbekend.</i>	
Aansluitkosten	€ 12.500
Subsidie	€ 3.300
Bedrag	€ 9.200

- 1) Bij lage verwarming kan de 50-graden test uitwijzen of de woning comfortabel verwarmd kan worden.
- 2) Wanneer de mogelijkheid is om aan te sluiten op een midden of hoog temperatuur warmtenet, hoeft de woning niet perse verder geïsoleerd. Door toch eerst te isoleren, heb je meer comfort in huis (minder vocht of schimmel), bespaar je energie en heb je een lagere energierekening.

3.4. Lage temperatuurverwarming

Sommige woningen zijn niet geschikt voor het verwarmen op lagere aanvoertemperaturen. Er zijn veel verschillende opties om dit op te lossen. Hieronder een klein overzicht van de meest voor de hand liggende oplossingen. Om te kijken of uw woning geschikt is kunt u de 50 graden test doen in de winter (zie bijlage 4.1).

Oplossing	
Radiator boosters	
Bedrag	€ 300
Lage temperatuur radiatoren	
Bedrag	€ 3.000
Vloerverwarming	
Bedrag	Prijs op maat

3.5. Ventilatie

Hoe meer een huis geïsoleerd is, hoe belangrijker het is om goed te ventileren voor een gezond binnenklimaat. Voor deze woning wordt natuurlijke ventilatie gebruikt.

In de badkamer kan de ventilatie nog verbeterd worden.

Badkamer	Waarde
Mechanische ventilatie	
Bedrag	€ 300
Subsidie	Geen
Bedrag na subsidie	€ 300

3.6. Zonnepanelen en opslag

Zonnepanelen	Waarde
8 panelen	350 Wattpiek per paneel
Bedrag	€ 4.800
Verwachte opwek ^{*)}	2.380 kWh per jaar

^{*)} Verwachte opwek is sterk afhankelijk van de invalhoek van de zon en oriëntatie van de panelen.

3.7. Koken

Bij het koken met een traditionele afzuigkap, gaat tijdens koken veel warmte verloren. Overweeg een recirculatie-afzuiging.

Om volledig van het aardgas los te gaan, is het nodig om elektrisch te gaan koken.

Maatregel	Waarde
Elektrisch koken (inductie)	
Bedrag	€ 1.500
Subsidie (ISDE)	€ 400
<i>Bedrag na subsidie</i>	€ 1.100

4. Bijlagen

4.1. Stappen voor 50 graden test

1. Het is van belang om de test uit te voeren in een week waarin de nachttemperatuur onder nul is.
2. Voor de hybride warmtepomp in combinatie met een cv-ketel kan een week lang getest worden bij een buitentemperatuur tussen 4 en 10 graden Celsius. Voor de all-electric variant moet tussen de -10 en 4 graden Celsius zijn voor minimaal één week. Dan kan worden ervaren of de woning met een lagere temperatuur comfortabel verwarmd kan worden. Stel de cv-ketel op 50 graden voor verwarmen (niet voor he tapwater!). In de handleiding van de cv-ketel staat beschreven hoe dit kan worden uitgevoerd. Op **Milieucentraal** vind je instructies hiervoor.
3. Test één week lang. Blijft het comfortabel warm in alle ruimtes of wordt gedurende de dag tocht gevoeld? De bewoner dient wel rekening te houden met het feit dat bij lage temperatuur verwarming het langer duurt voordat de woning is opgewarmd.
4. Is het in huis gedurende de testweek comfortabel warm gebleven? Dan is de woning geschikt om te verwarmen op lage temperatuur door middel van een warmtepomp.

Betaalbare aanpassingen indien woning niet geschikt blijkt:

1. Plaats boosters
Boosters zijn kleine ventilatoren die onder of op de radiatoren/convectoren worden geplaatst. De boosters dienen geplaatst te worden in de ruimtes die onvoldoende of te langzaam warm worden. De boosters zorgen voor extra luchtstroming langs het verwarmingselement. Hierdoor wordt de ruimte sneller verwarmd.
2. Laat het verwarmingssysteem waterzijdig inregelen
Bij slechte inregeling van het verwarmingssysteem worden de radiatoren die nabij de cv-ketel staan als eerste warm. De verwarmingselementen verderop in het cv-systeem worden dan op een later moment warm om de betreffende ruimte op temperatuur te brengen. Soms worden deze radiatoren zelfs onvoldoende warm. Nadat het verwarmingssysteem waterzijdig goed is ingeregeld worden alle verwarmingselementen even snel warm en staat de cv-ketel goed afgesteld.

4.2. Financiering

Op de website energiesubsidiewijzer.nl ontdek je snel of er subsidies en aantrekkelijke leningen zijn om je woning energiezuiniger te maken. Ook vind je zo de specifieke regelingen in jouw gemeente.

De consumentenbond heeft tips en een overzicht van de mogelijkheden voor het financieren van verduurzaming:

consumentenbond.nl/hypotheek/starter/tips-voor-duurzaam-wonen

4.3. Toelichting berekeningen

De berekeningen voor de maatregelen zijn inclusief btw, vormen een indicatie en zijn gebaseerd op de landelijk beschikbaar gestelde kengetallen van Arcadis ([digipesis.com](https://www.digipesis.com)), zie ook [digipesis.com/uitleg](https://www.digipesis.com/uitleg).

De opties voor de fossielvrije warmtevoorziening zijn op basis van geschatte warmteverliezen. In deze fase zijn alleen vermogensindicaties en algemene technische omschrijvingen mogelijk.

De berekeningen voor het vermogen van de warmtepomp zijn gebaseerd op de bestaande woningsituatie, gasverbruik en bewoner gedrag.

De gehanteerde energieprijzen:

Gasprijs prijsplafond (€/m ³)	€ 1,45
Gasprijs markt (€/m ³)	€ 2,00
Elektriciteitsprijs prijsplafond (€/kWh)	€ 0,40
Elektriciteitsprijs zon-PV afbouw salderen (€/kWh)	€ 0,30
Warmteleveringstarief prijsplafond (€/GJ)	€ 47,39
Warmteleveringstarief markt(€/GJ)	€ 90,91

4.4. Disclaimer

Aan deze resultaten kan geen garantie worden ontleend ten aanzien van de daadwerkelijke energieprestaties, berekend energieverbruik of besparingen.

Daadwerkelijke bedragen ten tijde van uitvoering zullen afhankelijk zijn van de dan geldende subsidies, offertes, energieprijzen, gezinssamenstelling en bewoner gedrag.

4.5. Algemene informatie over verduurzamen

Voor meer informatie over het verduurzamen van de woning kan men terecht op:

milieucentraal.nl

< ede-natuurlijk.nl | duurzaam-nijkerk.nl | duurzaamscherpenzeel.nl | duurzaamveenendaal.nl | wageningenduurzaam.nl >

< energiesamenfoodvalley.nl/bloemenbuurt | energiesamenfoodvalley.nl/zeeheldenbuurt >
energiesamenfoodvalley.nl/faq-energiebesparen
energiesamenfoodvalley.nl/hoomdossier/
energiesamenfoodvalley.nl/de-standaard/

